Uwagi do projektu *Programu uwolnienia gazu. Projekt do konsultacji społecznych* z dnia 13 lutego 2012 r. opracowanego i opublikowanego przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo

zgłaszane przez: **Towarowa Giełda Energii S.A. z siedzibą w Warszawie** („TGE")

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. z siedzibą w Warszawie („IRGIT")

data: **13 marca 2012 r.**

Lp	Uwaga do (wskazanie numeru strony, akapitu, punktu itp.)	Fragment tekstu Programu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi/proponowany zapis	Uzasadnienie/uwagi do propozycji
1.	**[IPO gazu w aukcjach]** **Pkt 2** Główne zasady Programu Uwalniania Gazu (str.6,7)	*„Koncepcja PUG zakłada udostępnienie przez PGNiG w ramach aukcji na lata 2013-2015 łącznych wolumenów gazu ziemnego GZ-50 w wysokości do 70% wielkości rynku (określonego na bazie roku 2011), czyli do łącznej wysokości 9,4 mld m3/rocznie. Aukcje PUG zostaną przeprowadzone na zasadach gwarantujących publiczny i równy dostęp wszystkich zainteresowanym podmiotom."*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** Koncepcja PUG zakłada udostępnienie przez PGNiG w ramach aukcji na lata 2013, 2014, 2015 łącznych wolumenów gazu ziemnego GZ-50 w wysokości do 100% wielkości rynku dla odbiorców komercyjnych (tj. 70% wielkości rynku ogółem, określonego na bazie roku 2011), czyli do łącznej wysokości 9,4 mld m3/rocznie. Aukcje rynku pierwotnego PUG zostaną przeprowadzone na zasadach gwarantujących publiczny i równy dostęp wszystkich zainteresowanym podmiotom. Przeprowadzenie sprzedaży gazu wystawionego przez PGNIG S.A. na tzw. rynku pierwotnym PUG w aukcjach w 2012 r., 2013 i 2014 r. jest swoistego rodzaju **IPO wolumenu gazu na lata 2013-2015** zapewniającym ustalenie ceny oferowanego w aukcjach gazu. Gaz w ramach PUG sprzedawany będzie w postaci **kontraktów rocznych** (dostawy w latach 2013, 2014 i 2015).	Propozycja przeprowadzenia aukcji na lata 2013-2015 według założeń PGNiG musi zostać zmodyfikowana, zarówno z przyczyn formalnych jak i praktycznych. Projekt PUG uruchomiony będzie z wykorzystaniem giełdy towarowej. Zgodnie z ustawą o giełdach towarowych, przedmiot transakcji na giełdzie towarowej powinien mieć określoną kwotą (nie formułą) cenę transakcyjną, zaś w wyniku aukcji powinna zostać określona wymierna cena zakupu danego wolumenu gazu. Proponujemy, iż minimalna cena sprzedaży gazu we wszystkich aukcjach w danym roku, zaoferowana przez PGNiG, będzie jednakowa, jako cena wyjściowa. Po przeprowadzeniu aukcji zostanie ustalona cena transakcyjna na zasadach rynkowych, jednak nie będzie to cena, którą nabywca będzie zobowiązany ostatecznie zapłacić za dostarczany gaz, z wyjątkiem gazu dostarczanego w pierwszym kwartale 2013r. Począwszy od gazu dostarczanego w II kwartale 2013, cena zawierała będzie dwa składniki: cenę kontraktową (z aukcji) oraz kwotę określoną przez PGNiG, rozliczaną z IRGiT na podstawie Porozumienia, za pomocą upublicznionej transakcyjnej formuły rozliczeniowej. Powstanie różnica pomiędzy ceną transakcyjną i ceną rozliczeniową. Cena rozliczeniowa będzie ustalana odrębnie dla każdego kwartału dostawy, począwszy od II kwartału 2013 roku, na podstawie wskaźnika indeksacyjnego, który byłby przedmiotem porozumienia zawieranego pomiędzy PGNiG, a IRGiT i TGE.
		„Produkt oferowany w ramach PUG - kontrakty roczne: ***Transze:*** *10 000 MWh (~ 1 mln m3).* ***Okres dostawy****: odpowiednio rok 2013, 2014 i 2015.* ***Termin rozpoczęcia dostaw:*** *1 stycznia każdego roku.* ***Profil dostawy*** *: stały.* ***Cena dostawy*** *: w pierwszym kwartale 2013 roku - cena ustalona w ramach aukcji PUG; w kolejnych kwartałach cena indeksowana zgodnie z metodą zdefiniowaną w Porozumieniu*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** **Kontrakty roczne** Aukcje na dostawy roczne na rynku pierwotnym PUG przeprowadzane będą w trzech cyklach aukcji odbywanych corocznie w latach: Lipiec 2012 – na dostawy w roku 2013, 2014 i 2015; Lipiec 2013 – na dostawy w roku 2014, 2015; Lipiec 2014 – na dostawy w roku 2015. **Transze aukcji*:*** minimalny wolumen gazu to 10 000	

		Regulacyjnym. *Kontrakty PUG zakładać będą obowiązek fizycznej dostawy, ale także fizycznego odbioru gazu na poziomie 100% zakontraktowanych wolumenów (czyli analogicznie jak ma to miejsce w przypadku handlu energią elektryczną na giełdzie towarowej). Uczestnicy aukcji będą jednak posiadali możliwość odsprzedaży gazu w ramach rynku giełdowego.* *W ramach PUG gaz udostępniany będzie w systemie aukcyjnym organizowanym przy wsparciu giełdy towarowej. Zgodnie z wytycznymi Prezesa URE gaz będzie oferowany w ramach PUG* ***w 5 aukcjach*** *organizowanych w regularnych odstępach* ***co 2 tygodnie****. W każdej z aukcji udostępniane będzie do 1,9 mld m3 gazu dla każdego roku funkcjonowania PUG (ca 14% rynku). Po przeprowadzeniu aukcji PUG, na giełdzie towarowej zostanie uruchomiony* ***rynek wtórny****, na którym będzie możliwość swobodnego obrotu gazem ziemnym. Na rynku wtórnym podmioty, które zakupiły gaz w ramach PUG będą mogły nim swobodnie handlować. Handel na rynku wtórnym będzie mógł być prowadzony* ***zarówno na rynku giełdowym, jak i w ramach kontraktów bilateralnych*** *(OTC)1, jak to się dzieje na wszystkich rozwiniętych rynkach gazu ziemnego. Gaz oferowany przez PGNiG w ramach aukcji PUG, a także gaz sprzedawany na rynku wtórnym,* ***podlegać będą standardowym zasadom dotyczącym bilansowania****, określonym w IRiESP oraz IRiESD."*	MWh (~ 1 mln m3) oferowany w postaci pakietu 10 000 kontraktów – każdy po 1 MWh. **Okres dostawy**: kolejne lata PUG - odpowiednio - 2013, 2014 i 2015. **Termin rozpoczęcia dostaw**: w pierwszej godzinie doby gazowej rozpoczynającej się 1 stycznia każdego roku PUG **Profil dostawy**: stały. **Cena dostawy**: w pierwszym kwartale 2013 roku - cena ustalona w ramach aukcji PUG; w kolejnych kwartałach cena indeksowana oddzielnie w ramach rozliczania kontraktu przez IRGiT. Kontrakty zawierane na tzw. rynku pierwotnym PUG zakładać będą obowiązek fizycznej dostawy, ale także fizycznego odbioru gazu na poziomie 100% zakontraktowanych wolumenów (czyli analogicznie jak ma to miejsce w przypadku handlu energią elektryczną na giełdzie towarowej). Zgodnie z Rekomendacjami Prezesa URE gaz będzie oferowany w ramach rynku pierwotnego PUG w 5 aukcjach organizowanych w regularnych odstępach co 2 tygodnie. W każdej z aukcji udostępniane będzie do 1,9 mld m3 gazu dla każdego roku funkcjonowania PUG (ca 14% rynku). Po przeprowadzeniu aukcji rynku pierwotnego PUG, na giełdzie towarowej zostanie uruchomiony giełdowy rynek wtórny, na którym będzie możliwość swobodnego obrotu gazem ziemnym przez między innymi uczestników aukcji (…)"	**Ze względu na konieczność umożliwienia obrotu gazem ziemnym na rynku wtórnym, musi zostać zdefiniowana na tym rynku minimalna wielkość (wolumen gazu) pojedynczego kontraktu na dostawę gazu.** Transakcje giełdowe wymagają standaryzacji – (1MW x ilość godzin w danym okresie), co jest niezbędne dla dokładności procesów: rozliczeń prowadzonych przez IRGiT i bilansowania gazu prowadzonego przez OGP Gaz System.
2.	**[Kształtowanie ceny gazu]** **Pkt 2** Główne zasady Programu Uwalniania Gazu (str.6,7) **Pkt 3.4** Ad b) i c) Mechanizm kalkulacji ceny gazu oferowanego w ramach PUG; (str.11)	***Wyjściowa cena gazu*** *oferowanego w ramach aukcji PUG, ustalana będzie w oparciu o cenę hurtową uwzględniającą* ***średnie koszty pozyskania paliwa gazowego przez PGNiG ze wszystkich źródeł, uwzględniające:*** *koszty pozyskania gazu z importu dla całego portfolio importowego PGNiG,* *koszty pozyskania gazu krajowego, wraz z należnym zwrotem z zaangażowanego kapitału,* *koszty utrzymywania zapasów obowiązkowych zgodnie z obowiązującymi przepisami,* *opłaty pobierane przez OGP Gaz–System (dalej także „****OSP****") za wprowadzenie gazu do systemu przesyłowego, czyli do tzw. Punktu Wirtualnego,* *marżę hurtową PGNiG.* *W celu zwiększenia atrakcyjności PUG zakładane jest wprowadzenie* ***dyskonta w stosunku do ceny hurtowej****, motywującego potencjalnych uczestników aukcji do zakupu*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** W ramach aukcji rynku pierwotnego PUG na dostawy roczne gazu, udostępniony zostanie każdorazowo cały wolumen gazu przeznaczonego na dany rok PUG, pomniejszony o ilość gazu sprzedaną w ramach aukcji rynku pierwotnego PUG w latach poprzednich. **Wyjściowa cena gazu** oferowanego w ramach aukcji PUG, ustalana będzie w oparciu o cenę hurtową uwzględniającą **średnie koszty pozyskania paliwa gazowego przez PGNiG ze wszystkich źródeł** (gaz z importu oraz gaz ze źródeł krajowych), **uwzględniające:** koszty pozyskania gazu z importu dla całego portfolio importowego PGNiG, koszty pozyskania gazu krajowego, wraz z należnym zwrotem z zaangażowanego kapitału, koszty utrzymywania zapasów obowiązkowych zgodnie	**Zwracamy uwagę, że kształt przedmiotowych transakcji giełdowych może ulec modyfikacjom w wyniku uzgodnień z KNF (Komisją Nadzoru Finansowego), jako organem nadzoru zatwierdzającym regulamin giełdy towarowej oraz giełdowej izby rozrachunkowej prowadzonej przez IRGiT.**

		gazu w ramach PUG. ***Poziom dyskonta*** *ceny gazu oferowanego w ramach PUG w stosunku do ceny hurtowej będzie* ***równy marży hurtowej PGNiG.*** *W ramach mechanizmów aukcyjnych wyjściowa cena gazu w ramach PUG podlegać będzie dalszym modyfikacjom w oparciu o poziom popytu.* *W celu zapewnienia pokrycia przez PGNiG poniesionych rzeczywistych kosztów pozyskania gazu oraz uniknięcia sytuacji, w której PGNiG generuje nieuzasadnione zyski z działalności obrotu hurtowego wprowadzony zostanie precyzyjnie zdefiniowany* ***system okresowej indeksacji ceny gazu oferowanego w ramach PUG*** *(cena aukcyjna w pierwszym kwartale dostaw PUG; indeksacja w kolejnych kwartałach dostaw PUG do 31 grudnia 2015 roku)."* ***„Ad 3.4 b) Mechanizm kalkulacji cen gazu oferowanego w ramach PUG*** *Wyjściowa cena gazu oferowanego w ramach aukcji PUG, ustalana będzie w oparciu cenę hurtową, uwzględniającą średnie koszty pozyskania paliwa gazowego ze wszystkich źródeł (gaz z importu oraz gaz ze źródeł krajowych). Mechanizm kalkulacji cen gazu oferowanego w ramach PUG został opisany w rozdziale 4.5 w dalszej części niniejszego dokumentu.* ***Ad 3.4 c) Metoda indeksacji cen gazu oferowanego przez PGNiG w ramach PUG*** *W celu zapewnienia pokrycia przez PGNiG poniesionych rzeczywistych kosztów pozyskania gazu oraz uniknięcia sytuacji, w której PGNiG będzie generował nieuzasadnione zyski z działalności obrotu hurtowego, wprowadzony zostanie precyzyjnie zdefiniowany system okresowej indeksacji ceny gazu oferowanej w ramach PUG (indeksacja kwartalna, począwszy od drugiego kwartału dostaw w ramach PUG). Zasady indeksacji ceny gazu oferowanego przez PGNiG w ramach PUG zostały opisane w rozdziale 4.5 w dalszej części niniejszego dokumentu."*	z obowiązującymi przepisami, - opłaty pobierane przez OGP Gaz–System (dalej także „**OSP**") za wprowadzenie gazu do systemu przesyłowego, czyli do tzw. Punktu Wirtualnego, - marżę hurtową PGNiG. W celu zwiększenia atrakcyjności PUG zakładane jest wprowadzenie **dyskonta w stosunku do ceny hurtowej**, motywującego potencjalnych uczestników aukcji do zakupu gazu w ramach PUG. **Poziom dyskonta** ceny gazu oferowanego w ramach PUG w stosunku do ceny hurtowej będzie **równy marży hurtowej PGNiG.** W celu zapewnienia pokrycia przez PGNiG poniesionych rzeczywistych kosztów pozyskania gazu oraz uniknięcia sytuacji, w której PGNiG będzie generował nieuzasadnione zyski z działalności obrotu hurtowego, wprowadzony zostanie precyzyjnie zdefiniowany i publicznie ogłoszony system okresowej indeksacji ceny gazu oferowanej w ramach PUG (indeksacja kwartalna, począwszy od drugiego kwartału dostaw w ramach PUG). Cena wewnątrz każdego kwartału będzie stała. **Cena wyjściowa** aukcji określana będzie każdorazowo na każdy rok. Cena realizacji dostaw w trakcie danego roku będzie równa cenie uzyskanej w trakcie aukcji na określony wolumen w danym roku, powiększonej lub pomniejszonej wg algorytmu rozliczeniowego opartego na zasadzie kwartalnej indeksacji ceny zgodnie z zapisami Porozumienia pomiędzy PGNiG S.A. a Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. (IRGiT) udostępnionego dla każdego uczestnika rynku korzystającego z usług IRGiT i rozliczana będzie przez giełdową izbę rozrachunkową prowadzoną przez IRGiT**.**	
	Pkt 4.5 Cena gazu oferowanego w ramach PUG; (str.16)	***Ad 4.5*** *„…Cena gazu, uwzględniająca dyskonto motywujące do udziału w aukcji PUG, stanowić będzie* ***cenę wyjściową*** *aukcji gazu w ramach PUG. Cena wyjściowa aukcji podlegać będzie dalszej modyfikacji w ramach mechanizmu aukcyjnego w zależności od zleceń złożonych przez uczestników aukcji.* *Cena, po której rozliczane będą faktyczne dostawy gazu zakupionego w ramach aukcji (cena transakcyjna), podlegać*		

		*będzie **kwartalnej indeksacji** według następujących zasad:* *w pierwszym kwartale 2013 roku cena paliwa gazowego dostarczanego w ramach PUG będzie ustalona na poziomie ceny transakcyjnej,* *w kolejnych kwartałach (w tym także w pierwszych kwartałach dostaw w ramach kontraktów na lata 2014 i 2015) cena paliwa będzie indeksowana (w górę lub w dół) według precyzyjnie zdefiniowanego modelu indeksacji zapisanego w Porozumieniu Regulacyjnym,* *model indeksacji ceny paliwa gazowego dostarczanego do klientów w ramach PUG określać będzie:* ▪ *zasady kwartalnej indeksacji ceny gazu (cena gazu w poprzednim kwartale * wskaźnik indeksacji)* ▪ *zasady kalkulacji wskaźnika indeksacji (oparte np. na zmianach kursów walutowych, cen produktów ropopochodnych, cen gazu na rynkach giełdowych), a także* ▪ *źródła pozyskania danych odnośnie poszczególnych parametrów wykorzystywanych w procesie indeksacji.* *Zasady indeksacji ceny gazu oferowanego w ramach PUG zostaną precyzyjnie zdefiniowane w Porozumieniu Regulacyjnym i będą udostępnione wszystkim uczestnikom rynku. W celu zachowania pełnej transparentności stosowanego rozwiązania, prowadzone obliczenia indeksacji przekazane zostaną przez PGNiG Prezesowi UOKiK w celu dokonania zgodności kalkulacji ceny z ustaloną w Porozumieniu Regulacyjnym metodologią jej kalkulacji."*		
	Pkt 4.7 Mechanizm ustalania ceny w ramach aukcji PUG (str.18)	*„Cena wyjściowa sprzedaży gazu w ramach aukcji PUG ustalana będzie zgodnie z zapisami Porozumienia Regulacyjnego między PGNiG i Prezesem URE, i będzie uwzględniała dyskonto motywujące do udziału w aukcji. Cena ta podlegać będzie dalszej modyfikacji w ramach mechanizmów aukcyjnych giełdy. Cena wyjściowa aukcji stanowić będzie dolną granicę cenową, poniżej której nie będzie możliwe zawarcie kontraktu sprzedaży/zakupu gazu.* *Uczestnicy aukcji będą mogli składać zlecenia zakupu określonej **liczby jednostek oferowanego produktu** wraz z podaniem **ceny** po jakiej są gotowi dokonać zakupu.* *Cena, po której nastąpi rozliczenie transakcji (**cena transakcyjna**), ustalana będzie indywidualnie dla każdego zlecenia, zgodnie z następującymi zasadami:* *Cena transakcyjna dla wolumenów objętych przydziałem równa jest cenie zaoferowanej w zleceniu,* *Przydział gazu następuje w kolejności od najwyższych do*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** **4.7 Mechanizm ustalania ceny w ramach aukcji rynku pierwotnego PUG:** Cena wyjściowa sprzedaży gazu w ramach aukcji PUG ustalana będzie przez PGNiG, w oparciu o przyjętą przez PGNiG metodologię (zatwierdzoną przez Prezesa URE), w zgodzie z zapisami Porozumienia pomiędzy PGNiG S.A. a Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. (IRGiT) - (udostępnioną dla każdego uczestnika rynku korzystającego z usług IRGiT) i rozliczaną przez giełdową izbę rozrachunkową prowadzoną przez IRGiT i będzie uwzględniała dyskonto motywujące do udziału w aukcji. Cena ta podlegać będzie dalszej modyfikacji w ramach mechanizmów aukcyjnych giełdy. Cena wyjściowa aukcji stanowić będzie dolną granicę cenową, poniżej której nie będzie możliwe zawarcie kontraktu sprzedaży/zakupu gazu. Aukcje organizowane w ramach rynku pierwotnego PUG	Transakcje giełdowe wymagają standaryzacji – (1MWh x ilość godzin w danym okresie), co jest niezbędne dla dokładności procesów: rozliczeń prowadzonych przez IRGiT i bilansowania gazu prowadzonego przez OGP Gaz System. Celowe jest określenie, co w sytuacji, gdy w konkretnej aukcji nie zostanie sprzedany cały wolumen oferowanego gazu, tj. czy gaz zostanie zaoferowany powtórnie, czy PGNiG będzie zobowiązany obniżyć ceny czy też odbiorca/kupujący podnieść ofertę? Celowe jest także rozważanie wprowadzenia obowiązku zwrotnego wprowadzenia % zakupionej transzy w PUG na rynek wtórny (dla wykreowania rynku wtórnego i zwiększenia płynności) – swoistego rodzaju tzw. obligo giełdowe.

		najniższych zleceń zakupu, *Przydział gazu po cenie granicznej (wyczerpującej wolumen udostępniony na aukcji) nastąpi pro-rata złożonych zleceń,* *Zlecenia zakupu po cenie niższej niż cena graniczna nie zostaną zrealizowane."*	będą przeprowadzane na podstawie wniosku złożonego przez Oferenta (PGNiG). Oferent we wniosku podaje termin aukcji, ilość gazu (wolumen) oraz cenę sprzedaży (limit ceny). W czasie trwania aukcji przyjmowane będą oferty (zlecenia) od uczestników aukcji (kupujących). Na zakończenie aukcji, na postawie zleceń kupna, złożonych przez uczestników aukcji oraz oferty sprzedaży, złożonej przez Oferenta określane będą wyniki aukcji: liczba zawartych transakcji, wolumeny zawartych transakcji oraz ceny gazu w zawartych transakcjach. Uczestnicy aukcji (kupujący) nie mają podglądu zleceń innych uczestników aukcji ani oferty sprzedaży. Oferty kupujących (zlecenia kupna) są realizowane, jeżeli cena w ofercie jest wyższa lub równa cenie w zleceniu sprzedającego (Oferenta). Zlecenia kupna, złożone z ceną niższą niż cena w zleceniu sprzedającego nie są realizowane. Zlecenia kupna są realizowane wg kryterium ceny: w pierwszej kolejności realizowane są zlecenia kupna złożone z wyższą ceną. Zlecenia kupna złożone z takimi samymi limitami ceny realizowane są według kryterium czasu ich złożenia. W pierwszej kolejności realizowane są zlecenia złożone wcześniej. Zlecenia kupna są realizowane do momentu wyczerpania wolumenu po stronie sprzedaży. Zlecenie kupna może zostać zrealizowane częściowo, w przypadku, gdy jest to zlecenie które wyczerpuje wolumen znajdujący się po stronie sprzedaży. **Organizacja aukcji klasycznej („angielskiej") na rynku pierwotnym PUG.** Transakcje są zawierane po cenach znajdujących się w zleceniach kupna. Sprzedający może więc uzyskać korzystniejszą cenę sprzedaży niż limit ceny, zgłoszony we wniosku o przeprowadzenie aukcji. **Fazy aukcji „angielskiej" sprzedaży gazu na rynku pierwotnym PUG:** 1) Faza składania zleceń kupna przez uczestników aukcji. ▪ W tej fazie przyjmowane są tylko zlecenia kupna na aukcję składane przez uczestników aukcji, ▪ Zlecenia kupna uczestników aukcji są weryfikowane pod względem wolumenu, który nie może być mniejszy niż określony w porozumieniu z Oferentem, ▪ Zlecenia kupna uczestników aukcji są weryfikowane pod względem limitu ceny, który nie może być niższy niż cena minimalna, ▪ Zlecenie, które nie spełnia jednego z powyższych warunków jest odrzucane.	

			2) Faza składania zlecenia sprzedaży przez Oferenta. ▪ W tej fazie przyjmowane jest tylko zlecenie sprzedaży składane na aukcję przez Oferenta, ▪ Oferent składa zlecenie zgodnie z parametrami określonymi we wniosku. Zlecenie, które nie spełnia warunków określonych we wniosku jest odrzucane. 3) Faza rozstrzygnięcia aukcji – określenie wolumenu i kursu transakcji, zawarcie transakcji ▪ Transakcje zawierane są po cenie transakcyjnej równej limitowi ceny, jaki został podany w zleceniu uczestnika aukcji, ▪ Zlecenia kupna są realizowane, jeżeli limit ceny w zleceniu jest wyższy lub równy limitowi ceny w zleceniu Oferenta, ▪ Zlecenia kupna realizowane są w kolejności od najwyższego do najniższego limitu ceny podanego w zleceniach, ▪ Zlecenia złożone z takimi samymi limitami ceny realizowane są według kryterium czasu ich złożenia. W pierwszej kolejności realizowane są zlecenia złożone wcześniej. ▪ W przypadku braku zleceń kupna z limitem ceny wyższym lub równym limitowi ceny w zleceniu sprzedaży, aukcja pozostanie nierozstrzygnięta.	
3.	**[sprzedaż gazu w PUG realizowana przy wsparciu giełdy towarowej i izby rozrachunkowej]** **Pkt 4.6.** Forma udostępnienia gazu w ramach PUG (str. 17)	*„(…) sprzedaży gazu w formie aukcji realizowanych przy wsparciu giełdy towarowej (…)”*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** Sprzedaż gazu w formie aukcji realizowana będzie przy wsparciu giełdy towarowej, jako podmiotu organizującego aukcję i izby rozrachunkowej, jako podmiotu organizującego proces rozliczeń i zabezpieczeń transakcji	Konieczne jest jednoznaczne określenie roli giełdy towarowej i giełdowej izby rozliczeniowej
4.	**[rynek giełdowy organizowany przez giełdę towarową i rozliczany przez giełdową izbę rozrachunkową]** Główne zasady Programu Uwalniania Gazu (str.6,7)	*„Uczestnicy aukcji będą jednak posiadali możliwość odsprzedaży gazu w ramach rynku giełdowego.”*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** „Uczestnicy aukcji będą jednak posiadali możliwość odsprzedaży gazu w ramach rynku giełdowego **organizowanego przez giełdę towarową i rozliczanego przez giełdową izbę rozrachunkową**.” **Proponujemy dodać jako przedostatni akapit:** „Jednocześnie z uruchomieniem PUG powinien zostać uruchomiony **rynek wtórny** z udziałem giełdy towarowej i giełdowej izby rozrachunkowej dający możliwość obrotu	Konieczne jest precyzyjne określenie rynku giełdowego, jak i instytucji rozliczeniowej. Ponieważ ma to być sprzedaż gazu z odroczonym terminem dostawy, określenie instytucji rozliczeniowej z uwagi na konieczność naliczania zabezpieczeń jest niezbędne. Uruchomienie takich rynków jest konieczne ze względu na możliwość zamykania pozycji zarówno przez uczestników obrotu jak i izbę rozrachunkową w przypadku niewywiązywania się ze zobowiązań uczestników obrotu. Ponadto, dokument powinien zostać uzupełniony o dodatkowy rozdział opisujący funkcjonowanie rynku wtórnego dla gazu organizowanego przez giełdę towarową i rozliczanego przez giełdową izbę rozrachunkową, tj. o

			gazem na rynkach terminowych i spot oraz wyznaczenia ceny referencyjnej. Da to możliwość zamykania pozycji i uniknięcia kosztownego bilansowania spółki przez podmiot bilansujący.”	szczegółową informację w jaki sposób i na jakich zasadach można uczestniczyć w obrocie giełdowym. Rozdział ten powinien zawierać opis oferty instrumentów jakie zostaną wprowadzone do obrotu jako dopełnienie PUG. Instrumentów dających możliwość zamykania pozycji w okresach np. miesięcznych jak i dziennych. Powinien zawierać również opis cyklu rozliczeniowego i metody naliczania i zbierania zabezpieczeń, w celu rzetelnego kalkulowania kosztów transakcji przez uczestników obrotu. Informacja taka jest niezbędna dla wszystkich podmiotów zamierzających wziąć udział w PUG. Wydaje się, że materiał taki powinien powstać (lub zostać powierzony do opracowania) we współpracy z podmiotami pełniącymi takie funkcje na rynku, tj. TGE i IRGIT. Do prowadzenia rynku hurtowego konieczne jest umiejscowienie obrotu na giełdzie towarowej i powierzenie rozliczeń giełdowej izbie rozrachunkowej. Podmioty te winny zorganizować rynek hurtowy poprzez umożliwienie obrotu i rozliczeń wprowadzonych do obrotu kontraktów uzupełniających ofertę PUG, tj. miesięcznych kontraktów i rynku z dostawą fizyczną na dzień następnych i na dzień bieżący.
5.	**[Kształtowanie rynku pierwotnego PUG i giełdowego rynku wtórnego]** **Pkt 4.6** Forma udostępniania gazu w ramach PUG (str.17)	„(…) Gaz udostępniany przez PGNiG w ramach aukcji PUG, będzie mógł być odsprzedawany innym uczestnikom rynku na rynku hurtowym (rynek wtórny) i udostępniany w Punkcie Wirtualnym w systemie przesyłowym OGP Gaz-System. Dostęp do hurtowego rynku gazu nie będzie ograniczony. Prawo udziału w rynku po stronie sprzedażowej posiadać będą wszystkie podmioty dysponujące gazem ziemnym, w tym: - podmioty, które zakupiły gaz od PGNiG w ramach aukcji PUG, - niezależne od PGNiG podmioty prowadzące działalności obrotu gazem ziemnym z zagranicą, - niezależne od PGNiG podmioty prowadzące działalności wydobywczą w Polsce, - spółki z GK PGNiG (z wyłączeniem PGNiG S.A.), - inne podmioty (banki, brokerzy, itp.). Sposób organizacji rynku hurtowego nie będzie ograniczony do zorganizowanego systemu giełdowego. Dostępna będzie także, wzorem zaawansowanych europejskich rynków gazowych, możliwość handlu gazem w ramach kontraktów bilateralnych (OTC). **Obrót gazem na rynku hurtowym (rynek wtórny) będzie zwolniony z obowiązku zatwierdzania taryf**, niezależnie od tego czy będzie prowadzony w ramach zorganizowanego rynku giełdowego, czy też w ramach kontraktów bilateralnych (OTC)….”	**<u>Propozycja zapisu:</u>** **<u>4.6 Forma udostępniania gazu w ramach rynku pierwotnego PUG</u>** Zgodnie z wytycznymi Prezesa URE, gaz będzie oferowany w ramach PUG **w 5 aukcjach** organizowanych w regularnych odstępach **co 2 tygodnie**. W każdej z aukcji udostępniane będzie do 1,9 mld m3 gazu dla każdego roku funkcjonowania PUG (ca 14% rynku). W ramach aukcji rynku pierwotnego PUG sprzedawane będą przez PGNiG <u>kontrakty roczne</u>, które podlegać będą kaskadowaniu na kontrakty kwartalne, a te z kolei na kontrakty miesięczne. 1. Termin przeprowadzania aukcji PUG: a) W dniu 1 lipca 2012 r. rozpoczęte zostaną pierwsze aukcje na rok 2013, 2014 i 2015, b) W dniu 1 lipca 2013 r. rozpoczęte zostaną aukcje na rok 2014 i 2015, c) W dniu 1 lipca 2014 r. rozpoczęte zostaną aukcje na rok 2015, 2. Rozliczenie dostawy gazu po cenie transakcji zawartej na aukcji PUG dotyczyć będzie wyłącznie najbliższego kwartału każdego roku. 3. Pozostałe kwartały danego roku rozliczane będą po indeksowanej cenie, wyliczonej zgodnie z przyjętą przez PGNiG i zatwierdzoną przez Prezesa URE),	Uruchomienie takich rynków jest konieczne ze względu na możliwość zamykania pozycji zarówno przez uczestników obrotu jak i giełdową izbę rozrachunkową w przypadku niewywiązywania się ze zobowiązań uczestników obrotu. Ponadto, dokument powinien zostać uzupełniony o dodatkowy rozdział opisujący funkcjonowanie rynku wtórnego dla gazu organizowanego przez giełdę towarową i rozliczanego przez giełdową izbę rozrachunkową, tj. o szczegółową informację w jaki sposób i na jakich zasadach można uczestniczyć w obrocie giełdowym. Rozdział ten powinien zawierać opis oferty instrumentów, jakie zostaną wprowadzone do obrotu jako dopełnienie PUG, instrumentów dających możliwość zamykania pozycji w okresach np. miesięcznych jak i dziennych. Powinien zawierać również opis cyklu rozliczeniowego i metody naliczania i zbierania zabezpieczeń, w celu rzetelnego kalkulowania kosztów transakcji przez uczestników obrotu. Informacja taka jest niezbędna dla wszystkich podmiotów zamierzających wziąć udział w PUG. Wydaje się, że materiał taki powinien powstać (lub zostać powierzony do opracowania) we współpracy z podmiotami pełniącymi takie funkcje na rynku, tj. TGE i IRGIT. Do prowadzenia rynku hurtowego konieczne jest umiejscowienie obrotu na giełdzie towarowej i powierzenie rozliczeń giełdowej izbie rozrachunkowej. Podmioty te winny zorganizować rynek hurtowy poprzez umożliwienie obrotu i rozliczeń

			zgodnie z zapisami Porozumienia pomiędzy PGNiG S.A. a Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. (IRGiT) - udostępnioną dla każdego uczestnika rynku korzystającego z usług IRGiT i rozliczaną przez giełdową izbę rozrachunkową prowadzoną przez IRGiT**.** 4. W przypadku realizacji dostawy z danego kwartałów II, III, IV, indeksacja ceny następuje dla każdego kwartału na 1 miesiąc przed realizacją dostawy dla kolejnego kwartału roku. IRGiT po uzyskaniu informacji od PGNiG o indeksowanej cenie na najbliższy kwartał, wprowadza nową cenę gazu do systemu rozliczeniowego, po której rozliczać będzie finansowo dostawę gazu dla tego kwartału. Dzień zmiany ceny powinien być ustalony z PGNiG i wyznaczony z góry dla wszystkich kontraktów. **5. Zabezpieczanie i rozliczanie transakcji w ramach aukcji rynku pierwotnego PUG:** a) każda transakcja zostanie zarejestrowana przez IRGiT na odpowiednich kontach ewidencyjnych i obrachunkowych w systemie rozliczeniowym przynależących do uczestników aukcji, b) od każdej zawartej transakcji naliczone zostaną depozyty zabezpieczające oparte na cenie zawartej transakcji, wolumenu zakontraktowanego gazu oraz współczynników ryzyka, c) naliczanie depozytów nastąpi na bazie: - ceny z aukcji - ceny indeksowanej. **<u>Giełdowy rynek wtórny:</u>** Po przeprowadzeniu aukcji PUG, na giełdzie towarowej zostanie uruchomiony **rynek wtórny**, na którym będzie możliwość swobodnego obrotu gazem ziemnym zakupionym w ramach rynku pierwotnego PUG. Na rynku wtórnym podmioty, będące właścicielami gazu ziemnego będą mogły nim swobodnie handlować bez względu na pochodzenie towaru. 1. Z chwilą przeprowadzenia pierwszej akcji PUG na rok 2013 roku, na TGE uruchomiony zostanie terminowy rynek wtórny gazu z notowanym kontraktem rocznym, na najbliższy rok oraz instrumentem na najbliższy kontrakt kwartalny. 2. Kontrakty na terminowym rynku wtórnym podlegać będą kaskadowaniu np. na dwa dni przed okresem dostawy danego kontraktu: a) Kontrakty roczne – na kontrakty kwartalne, b) Kontrakty kwartalne – na kontrakty miesięczne.	wprowadzonych do obrotu kontraktów uzupełniających ofertę PUG, tj. miesięcznych kontraktów i rynku z dostawą fizyczną na dzień następny i na dzień bieżący.

			3. Od każdej zawartej transakcji naliczone zostaną depozyty zabezpieczające oparte na cenie zawartej transakcji, wolumenu zakontraktowanego gazu oraz współczynników ryzyka, na bazie: a) ceny z aukcji, b) ceny indeksowanej. 4. W przypadku realizacji dostawy z danego kwartału indeksacja ceny następuje dla każdego następnego kwartału na 1 miesiąc przed realizacją dostawy dla kolejnego kwartału roku. IRGiT po uzyskaniu informacji od PGNiG o indeksowanej cenie na najbliższy kwartał, wprowadza nową cenę gazu do systemu rozliczeniowego, po której rozliczać będzie finansowo dostawę gazu dla tego kwartału. Dzień zmiany ceny powinien być ustalony z PGNiG i wyznaczony z góry.	
6.	**[kaskadowanie produktów]** **Pkt 4.4.** Produkty oferowane w ramach PUG (str. 15)	*„Kontrakty udostępnione przez PGNiG będą mogły podlegać **modyfikacji na rynku giełdowym w ramach standardowych procedur giełdowych**, np. kaskadowane na produkty kwartalne, miesięczne oraz tygodniowe – zróżnicowanie kontraktów będzie uzależnione od różnorodności kontraktów utworzonych przez giełdę towarową i na niej notowanych."*	Należy wykreślić słowo „tygodniowe".	Kaskadowanie kontraktów miesięcznych na tygodniowe jest niemożliwe do realizacji (za wyjątkiem lutego), ponieważ miesiące nie dzielą się „bez reszty" na całe tygodnie.
7.	**[Dopuszczanie do rynku pierwotnego i wtórnego przemysłowych odbiorców końcowych]** **Pkt 3.2.** Kształt rynku gazu ziemnego w Polsce (str.9)	*„Koncepcja realizacji PUG zakłada wprowadzenie podziału rynku gazowego na następujące elementy składowe:* *I. **Rynek PUG** – obejmujący sprzedaż przez PGNiG gazu ziemnego pochodzącego z importu oraz wydobycia krajowego innym uczestnikom rynku w ramach aukcji, celem dalszej odsprzedaży,* *II. **Rynek hurtowy** – obejmujący sprzedaż gazu przez uczestników aukcji PUG, importerów gazu ziemnego (w tym PGNiG) oraz firmy wydobywające paliwo gazowe innym uczestnikom rynku celem jego dalszej odsprzedaży,* *III. **Rynek detaliczny** – obejmujący sprzedaż gazu do odbiorców kocowych, podzielony na:* *a. **Rynek sprzedaży detalicznej do odbiorców instytucjonalnych** oraz* *b. **Rynek sprzedaży detalicznej do gospodarstw domowych."***	**<u>Propozycja zapisu:</u>** „Koncepcja realizacji PUG PGNiG zakłada wprowadzenie podziału rynku gazowego na następujące elementy składowe: 1). **Rynek pierwotny PUG** – obejmujący sprzedaż przez PGNiG gazu ziemnego pochodzącego z importu oraz wydobycia krajowego innym uczestnikom rynku w ramach aukcji, celem dalszej odsprzedaży lub nie, 2). **Rynek wtórny** - obejmujący sprzedaż gazu innym uczestnikom rynku przez: a) uczestników aukcji PUG, b) importerów gazu ziemnego (w tym PGNiG), c) firmy wydobywające paliwo gazowe, d) przemysłowych odbiorców końcowych, III. **Rynek detaliczny** – obejmujący sprzedaż gazu do odbiorców kocowych, podzielony na: a) **Rynek sprzedaży detalicznej do odbiorców instytucjonalnych** **1. Przemysłowych** 2. Komunalnych, oraz b) **Rynek sprzedaży detalicznej do gospodarstw domowych."**	Konieczność odpowiedniego definiowania obszaru rynku hurtowego, dopuszczającego do ryku pierwotnego i wtórnego możliwie najszerszą grupę uczestników, w tym przemysłowych odbiorców końcowych. Zapewnienie dostępu do rynku gazu (pierwotnego i wtórnego) możliwie dużej grupie uczestników po stronie podażowej i po stronie popytowej dla zwiększenia jego płynności, w tym przemysłowych odbiorców końcowych.
8.	**[punkt wirtualny powinien**	*„W ramach PUG gaz udostępniany będzie **w Punkcie Wirtualnym**, zlokalizowanym w systemie przesyłowym OGP*	**<u>Propozycja zapisu:</u>**	Zgodnie z propozycją zawartą w dokumencie URE *Mapa Drogowa Uwalniana cen gazu*, uwolniony ma być wolumen

	obejmować również sieć rurociągów dystrybucyjnych i zdolności magazynowe] **Pkt 2** Główne zasady Programu Uwalniania Gazu (str.6) **Pkt 4.2** (str. 13) **Pkt 4.4** (str.15) **Pkt 4.5** (str.16)	*Gaz-System*." *„Gaz udostępniany przez PGNiG w ramach PUG* ***udostępniany będzie na Punkcie Wirtualnym****, zorganizowanym w ramach systemu przesyłowego OGP Gaz-System. Rozwiązanie takie wymaga wdrożenia przez OGP Gaz-System koniecznych zmian organizacyjnych oraz zmian zapisów IRiESP."*	„W ramach PUG gaz udostępniany będzie **w Punkcie Wirtualnym,** zlokalizowanym w systemie przesyłowym OGP Gaz-System **i sieci rurociągów dystrybucyjnych należących do spółek gazowniczych PGNiG pełniących rolę Operatorów Systemów Dystrybucyjnych.**" Ponadto, operator systemu przesyłowego dla efektywnego działania rynku bilansującego, powinien uzyskać swobodę w zakresie wykorzystania zdolności przesyłowych i magazynowych na potrzeby rynku bilansującego w reżimie rynku z wirtualnym punktem handlowym.	70 % całego gazu występującego na polskim rynku. Stanowi to praktycznie całość wolumenu zużywanego przez odbiorców przemysłowych. Duża rzesza mniejszych odbiorców komercyjnych przyłączona jest do sieci OSD. Ograniczenie punktu wirtualnego tylko do sieci OSP, uniemożliwia ich udział zarówno w rynku pierwotnym (PUG), jak i wtórnym, ograniczając ich prawa i narażając program PUG i rynek giełdowy gazu na niepowodzenie. Zgodnie z wizją Gaz System S.A. i TGE, punkt wirtualny powinien obejmować również sieć rurociągów dystrybucyjnych. Aby uzyskać ten efekt, PGNiG S.A. powinno wprowadzić odpowiednie, skoordynowane z IRiESP zapisy do IRiESD.
9.	**[informacja o punktach dostaw gazu]** **Pkt 4.3.** Wolumen gazu oferowanego w ramach PUG (str. 14)	• *„…Giełda towarowa informuje OSP oraz Prezesa URE o planowanych punktach dostawy paliwa gazowego zakupionego w ramach PUG,* • *Prezes URE weryfikuje informacje otrzymane od giełdy towarowej, przede wszystkim w zakresie punktów dostaw gazu zakupionego w ramach PUG (w szczególności tych dotyczących punktów wyjścia z krajowego systemu przesyłowego (wywóz))"…".*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** „O planowanych punktach dostawy paliwa gazowego zakupionego w ramach PUG, informuje OSP Uczestnik rynku (strona transakcji giełdowej) na podstawie umowy przesyłowej z OSP."	O planowanych punktach dostawy paliwa gazowego zakupionego w ramach PUG, informuje OSP nie giełda towarowa, a Uczestnik rynku w umowie przesyłowej z OSP .
10.	**[Porozumienie Regulacyjne URE-PGNiG]** **Pkt 2** Streszczenie (str. 5) **Pkt 3.3.** Sposób regulacji rynku gazu ziemnego w Polsce (str. 10) **Pkt 3.4.** Porozumienie Regulacyjne między Prezesem URE i PGNiG (str. 11)	*„Porozumienie Regulacyjne stanowić będzie wzajemne zobowiązanie się stron (Prezesa URE i PGNiG) do przestrzegania określonych w nim zasad w okresie realizacji PUG. Zapisy Porozumienia Regulacyjnego będą w pełni spójne z zapisami szczegółowej koncepcji realizacji PUG, przygotowanej przez PGNiG (po uwzględnieniu wyników publicznych konsultacji)."* ▪ *„…Zawarcie* ***Porozumienia Regulacyjnego*** *pomiędzy PGNiG i Prezesem URE („Porozumienie Regulacyjne", „Porozumienie"). Porozumienie stanowić będzie* ***dobrowolne zobowiązanie się stron,*** *w okresie do 31 grudnia 2015 roku, do przestrzegania określonych w nim zasad. W Porozumieniu Regulacyjnym precyzyjnie zdefiniowane zostaną następujące zagadnienia:* – *Metodologia kalkulacji ceny gazu oferowanego przez PGNiG w ramach PUG (cena wyjściowa aukcji PUG – obowiązująca w pierwszym kwartale 2013 roku),* ▪ *Metoda indeksacji cen gazu oferowanego przez PGNiG w ramach PUG w terminie od kwietnia 2013 do grudnia 2015 roku,* ▪ *Udostępnianie gazu przez PGNiG w ramach aukcji PUG po cenie skalkulowanej zgodnie z metodą określoną w Porozumieniu Regulacyjnym (cena wyjściowa aukcji, podlegająca indeksacji w kolejnych kwartałach).* ▪ *Podjęcie przez Prezesa URE decyzji o zwolnieniu PGNiG*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** Porozumienie (typu „liquidity provider") PGNIG– IRGIT - TGE **w sprawie zasad rozliczeń transakcji gazem na giełdzie towarowej** stanowić będzie wzajemne **dobrowolne** zobowiązanie się stron do przestrzegania określonych w nim zasad w okresie realizacji PUG w okresie do 31 grudnia 2015 roku. Zapisy Porozumienia będą w pełni spójne z zapisami szczegółowej koncepcji realizacji PUG, przygotowanej przez PGNiG (po uwzględnieniu wyników publicznych konsultacji). W Porozumieniu precyzyjnie zdefiniowane zostaną następujące zagadnienia: ▪ Metodologia kalkulacji ceny gazu oferowanego przez PGNiG w ramach PUG (cena wyjściowa aukcji PUG – obowiązująca w pierwszym kwartale 2013 roku), ▪ Metoda indeksacji cen gazu oferowanego przez PGNiG w ramach PUG w terminie od kwietnia 2013 do grudnia 2015 roku, ▪ Udostępnianie gazu przez PGNiG w ramach aukcji PUG po cenie skalkulowanej zgodnie z metodą określoną w Porozumieniu (cena wyjściowa aukcji, podlegająca indeksacji w kolejnych kwartałach), ▪ Wolumeny udostępnionego gazu przez PGNiG w ramach poszczególnych aukcji.	Prawo nie przewiduje wprost takiej instytucji (Porozumienia Regulacyjnego). Na jakiej podstawie prawnej i w jakim trybie zawarte będzie Porozumienie Regulacyjne (administracyjnym, czy cywilnym) oraz jakie będą konsekwencje niewykonania Porozumienia przez PGNiG lub przez URE? Zawarcie Porozumienia *PGNIG – IRGIT - TGE* **w sprawie zasad rozliczeń transakcji gazem na giełdzie towarowej** pozwala na wprowadzenie mechanizmu indeksacji cen transakcyjnych gazu przewidywanego przez PGNiG w sposób zgodny z prawem i zasadami prowadzenia obrotu na giełdzie towarowej.

		oraz innych sprzedawców paliwa gazowego z obowiązku zatwierdzania taryf dla segmentu klientów nie będących gospodarstwami domowymi (instytucjonalnych), ▪ *Utrzymanie obowiązku zatwierdzania taryf dla segmentu gospodarstw domowych, przy założeniu przeniesienia na odbiorców domowych ceny hurtowej określonej zgodnie z Porozumieniem Regulacyjnym."*	Ani TGE ani IRGIT nie będą miały żadnego wpływu na proces kształtowania cen zapisany w Porozumieniu , a jedynie będą go stosować i upubliczniać. Proces kształtowania cen i ich indeksacji jest wyłączną domeną PGNiG w porozumieniu z Prezesem URE.	
11.	**[niezbędne zmiany prawne]** **[członkostwo przedsiębiorstw gazowniczych i odbiorców końcowych]** **Pkt. Główne zasady Programu Uwalniania Gazu** (str.7) **Pkt 4.1.** Termin przeprowadzenia PUG (str.12)	„Termin przeprowadzenia PUG jest uzależniony od przygotowania rynku od strony prawnej, regulacyjnej i organizacyjnej do przeprowadzenia tego typu programu. W chwili obecnej bardzo trudno jest określić realny termin przeprowadzenia PUG, ze względu na fakt, iż większość koniecznych modyfikacji systemu prawnego, regulacyjnego i organizacji rynku jest niezależna od działań pozostających w gestii PGNiG." „W ocenie PGNiG przeprowadzenie PUG, zgodnie z niniejszą koncepcją, powinno się odbyć w **terminie 2 - 3 miesięcy** od momentu podpisania Porozumienia Regulacyjnego, wdrożenia niezbędnych zmian prawnych, regulacyjnych oraz organizacyjnych (zależnych od PGNiG) i kontynuowania programu przez dwanaście kolejnych kwartałów **(3 lata**). Taki okres przejściowy jest niezbędny dla potencjalnych uczestników Programu Uwolnienia Gazu do przygotowania się do uczestnictwa w PUG, a w szczególności podpisania niezbędnych umów z OSP i giełdą towarową. Na potrzeby niniejszej koncepcji przyjęte zostało założenie, iż niezbędne zmiany prawne, regulacyjne i organizacyjne zostaną przeprowadzone w terminie umożliwiającym **rozpoczęcie dostaw gazu oferowanego w ramach PUG z dniem 1 stycznia 2013 roku."** *„5. Wprowadzenie niezbędnych zmian prawnych koniecznych dla przeprowadzenia PUG (MG, Prezes URE)"*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** ----------	Nie wiadomo jakich zmian prawnych oczekuje PGNIG przed uruchomieniem PUG. Celowe jest konkretne określenie, jakie w ocenie PGNiG zmiany są potrzebne do realizacji PUG i w jakich aktach prawnych. Ponadto, w związku z wprowadzeniem zmian prawnych istnieje konieczność także szybkiej nowelizacji ustawy o giełdach towarowych w zakresie członkostwa na TGE i IRGIT przedsiębiorstw gazowych, spółek obrotu i odbiorców końcowych (dużych przemysłowych odbiorców końcowych) – poszerzenie katalogu członków giełdy o przedmiotowe podmioty. Zapisy ustawy o giełdach towarowych w obecnym stanie prawnym uniemożliwiają bezpośrednie uczestniczenie w rynku gazu przedsiębiorstwom gazowym, spółkom obrotu i dużym przemysłowym odbiorcom końcowym. Konieczna jest nowelizacja ustawy o giełdach towarowych, która pozwalałaby bezpośrednio uczestniczyć tym podmiotom w transakcjach na giełdzie na rynku gazu (członkostwo na TGE i IRGiT umożliwi bezpośrednie zawieranie transakcji przez te podmioty we własnym imieniu poprzez swojego maklera giełdowego). W celu stworzenia równych szans wszystkim uczestnikom rynku gazu w Polsce, zasadne byłoby wprowadzenie rozwiązań prawnych takich jak na rynku energii elektrycznej, czyli ustawowe skierowanie części gazu (nie mniej niż 15%) do sprzedaży poprzez transparentny rynek giełdowy. Obowiązek ten powinien zostać nałożony proporcjonalnie na wszystkie podmioty importujące lub wydobywające gaz ziemny na rynek krajowy. Uzyskana w ten sposób transparentność cenowa i jednolity dostęp do gazu wyrównałyby szanse wszystkim uczestnikom rynku gazu w Polsce.
12.	**[uczestnictwo w PUG spółek grupy PGNiG]** **Pkt 4.3.** (str. 14) Wolumen gazu oferowanego w ramach PUG **Pkt 2** (str. 6) **Pkt 4.6** (str.17)	*„W aukcjach PUG PGNiG S.A. nie będzie występować jako podmiot kupujący (w aukcjach będą mogły uczestniczyć spółki zależne PGNiG w tym spółki OSD, OSM, wytwórcy energii oraz spółki handlowe)."*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** „W aukcjach PUG, PGNiG S.A. nie będzie występować jako podmiot kupujący (jako łączny nabywca do 25% oferowanego na rynku pierwotnym PUG wolumenu gazu). W aukcjach będą mogły uczestniczyć spółki zależne PGNiG w tym spółki OSD i OSM kupując gaz na własne potrzeby (zbilansowanie) oraz wytwórcy energii i spółki handlowe."	Wdrożenie Rekomendacji Prezesa URE oznaczające autozobowiązanie Grupy Kapitałowej PGNiG do ograniczenia udziału w aukcjach rynku pierwotnego PUG do poziomu 25% oferowanego wolumenu gazu. Spółki infrastrukturalne PGNiG mogą kupować gaz wyłącznie na własne potrzeby celem własnego zbilansowania systemowego. Nie mogą z mocy prawa trudnić się jego obrotem.

13.	**[zgoda Ministra Gospodarki]** **Pkt 4.3.** Wolumen gazu oferowanego w ramach PUG (str 14)	*„Na podstawie powyższej informacji Minister właściwy do spraw gospodarki udziela zgody na realizację kolejnej aukcji przy uwzględnieniu ryzyka niezbilansowania systemu gazowego oraz wyeliminowaniu możliwych zakłóceń w dostawach gazu do odbiorców zlokalizowanych na terytorium RP."*	**Propozycja zapisu:** ----------	Na jakiej podstawie prawnej i w jakim trybie Minister Gospodarki będzie udzielał zgody na realizację PUG? Ponadto, w zakresie obaw o niezbilansowanie systemu gazowego oraz wyjście gazu poza terytorium RP, TGE zwraca uwagę na możliwość zminimalizowania tego ryzyka poprzez właściwego zarządzania bilansowaniem krajowego systemu gazowego przez OSP.
14.	**[opłaty giełdowe w PUG]** **Pkt. 4.5.** Cena gazu oferowanego w ramach PUG (str. 16)	*„Jednocześnie, w celu zapewnienia atrakcyjności PUG, a także ochrony odbiorców przed nadmiernym wzrostem opłat, gaz udostępniany w ramach PUG, w systemie aukcyjnym organizowanym przy wsparciu giełdy towarowej, powinien być zwolniony z wszelkich opłat transakcyjnych związanych ze sprzedażą gazu w ramach aukcji."*	**Propozycja zapisu:** „…. powinien być **obłożony promocyjnymi opłatami transakcyjnym związanymi ze sprzedażą gazu w ramach aukcji.** Uczestnicy PUG winni ponosić opłaty transakcyjne i rozliczeniowe zgodnie z tabelą opłat giełdy towarowej i izby rozrachunkowej."	Giełda towarowa i izba rozliczeniowa, które utrzymują się wyłącznie z opłat za świadczone usługi giełdowe, jest uprawniona do pokrycia co najmniej swoich kosztów związanych z prowadzeniem aukcji w ramach PUG.
15.	**[ograniczenie 25% dla jednego podmiotu/grupy kapitałowej]** Pkt 4.6. Forma udostępnienia gazu w ramach PUG (str.17)	*„W każdej z aukcji maksymalny wolumen gazu dostępnego do zakupu dla pojedynczego podmiotu będzie ograniczony do 25% wolumenu oferowanego w ramach pojedynczej aukcji."*	**Propozycja zapisu:** ----------	Trudności w ograniczeniu zakupu 25% wolumenu gazu w pojedynczej aukcji przez jeden podmiot/jedną grupę kapitałową. Przy wielostopniowych strukturach holdingowych spółek z siedzibami rozsianymi po całym świecie, w praktyce nie jest możliwe ustalenie powiązań podmiotowych.
16.	**[rynek OTC]** **Pkt 4.6.** Forma udostępnienia gazu w ramach PUG (str. 17)	*„Sposób organizacji rynku hurtowego nie będzie ograniczony do zorganizowanego systemu giełdowego. Dostępna będzie także wzorem zaawansowanych rynków gazowych możliwość handlu gazem w ramach kontraktów bilateralnych (OTC)."*	**Propozycja zapisu:** „Sposób organizacji rynku hurtowego nie będzie ograniczony do zorganizowanego systemu giełdowego. Dostępna będzie także wzorem zaawansowanych rynków gazowych możliwość handlu gazem w ramach kontraktów bilateralnych (OTC), w których cena referencyjna gazu oparta jest na cenie rynku giełdowego."	----------
	Pkt 4.8. Rynek hurtowy (str.19)	*Przeprowadzenie PUG (w postaci aukcji) pozwoli na utworzenie hurtowego rynku gazu ziemnego w Polsce, przy czym handel na tym rynku (rynek wtórny) będzie mógł być prowadzony zarówno na rynku giełdowym, jak i w ramach kontraktów bilateralnych (OTC).* *Głównymi zaletami kontraktów bilateralnych są:* *Brak standaryzacji produktów – pozwalający na dopasowanie transakcji do specyficznych oczekiwań podmiotu sprzedającego lub podmiotu zakupowego, np. w zakresie warunków dostaw, terminów dostaw, klauzul take-or-pay, itp.* *Niskie koszty transakcyjne – w przypadku transakcji OTC nie ma potrzeby wnoszenia depozytów*	**Propozycja zapisu:** Przeprowadzenie PUG (w postaci aukcji) pozwoli na utworzenie hurtowego rynku gazu ziemnego w Polsce, przy czym handel na tym rynku (rynek wtórny) będzie mógł być prowadzony zarówno na rynku giełdowym, jak i w ramach kontraktów bilateralnych (OTC). **Głównymi zaletami rynku giełdowego są:** • Kumulacja podaży i popytu na gaz w jednym miejscu. • Wyznaczenie w sposób publiczny referencyjnej ceny gazu na rynku hurtowym, ustalonej w warunkach pełnej konkurencji. Cena ta stanowi punkt odniesienia dla pozostałych transakcji zawieranych na rynku gazu	Doświadczenia z obserwacji rozwoju rynków gazu i rynku energii elektrycznej w Europie są zbieżne dla wszystkich krajów. Przed liberalizacją rynki te zdominowane były przez niewielką grupę dużych podmiotów o praktycznie monopolistycznej pozycji rynkowej. Powstanie konkurencji na tych rynkach spowoduje wyrównanie szans rynkowych dla wszystkich uczestników rynku gazu ziemnego. Według danych z terminowego rynku energii elektrycznej za 2011 rok prowadzonego przez Towarową Giełdę Energii S.A.: obrót giełdowy wyniósł ponad 106 TWh energii elektrycznej; wartość rynkowa tej ilości energii wyniosła ok. 21 mld PLN;

		zabezpieczających oraz istotnie niższe są koszty wynikające z prowizji od zawieranych transakcji. Biorąc pod uwagę bardzo niskie marże realizowane w ramach obrotu hurtowego, oszczędności w zakresie kosztów finansowania handlu jak i kosztów transakcyjnych w bardzo dużym stopniu wpływają na poziom rentowności podmiotów działających na rynkach hurtowych gazu. *Zgodnie z wiedzą PGNiG, kontrakty bilateralne zawierane w ramach rynku OTC stanowią zdecydowaną większość transakcji na rozwiniętych rynkach europejskich. Przykładowo, na rynku niemieckim ponad 98% transakcji dotyczących fizycznych dostaw gazu jest realizowanych w kontraktach OTC, a tylko niespełna 2% za pośrednictwem giełdy."*	(OTC, finansowe kontrakty terminowe). • Pełna anonimowość obrotu. • Jednolity dostęp do towaru jakim jest gaz po najlepszej aktualnie cenie dla wszystkich uczestników rynku. • Pełna publiczna informacja o cenach gazu i wolumenach transakcyjnych udostępniana wszystkim uczestnikom rynku w tym samym czasie. • Udostępnienie pełnej gamy produktów giełdowych o różnym terminie wykonania, umożliwiających bardzo dokładne dopasowanie zawieranych transakcji giełdowych do potrzeb uczestników rynku gazu. • Niwelowanie siły rynkowej największych graczy. • Szybkość negocjacji („on-line") i łatwość zawarcia transakcji (handel elektroniczny). • Pełne bezpieczeństwo rozliczeń finansowych wszystkich zawartych transakcji giełdowych (Izba Rozliczeniowa, system depozytów gwarancyjnych). • Bardzo niskie koszty transakcyjne i rozliczeniowe. • Nadzór organów regulacyjnych (Komisja Nadzoru Finansowego, Urząd Regulacji Energetyki) nad funkcjonowaniem rynku giełdowego, skutecznie zabezpieczający przed niedozwolonymi spekulacjami cenowymi. **Głównymi zaletami kontraktów bilateralnych na rynku OTC są:** • Brak standaryzacji produktów – pozwalający na dopasowanie transakcji do specyficznych oczekiwań podmiotu sprzedającego lub podmiotu zakupowego, np. w zakresie warunków dostaw, terminów dostaw, klauzul take-or-pay, itp. • Niskie koszty transakcyjne – w przypadku transakcji OTC nie ma potrzeby wnoszenia depozytów zabezpieczających oraz istotnie niższe są koszty wynikające z prowizji od zawieranych transakcji. Biorąc pod uwagę bardzo niskie marże realizowane w ramach obrotu hurtowego, oszczędności w zakresie kosztów finansowania handlu jak i kosztów transakcyjnych w bardzo dużym stopniu wpływają na poziom rentowności podmiotów działających na rynkach hurtowych gazu. Zgodnie z wiedzą PGNiG, kontrakty bilateralne zawierane w ramach rynku OTC stanowią zdecydowaną większość transakcji na rozwiniętych rynkach europejskich. Przykładowo, na rynku niemieckim w 2011 roku ponad 92% transakcji dotyczących fizycznych dostaw gazu zostało zrealizowanych w kontraktach OTC, a tylko	suma zabezpieczeń finansowych wyniosła 505 mln PLN (ok. 30% w gotówce, pozostała część w gwarancjach bankowych i innych niepieniężnych formach), co stanowiło ok. 2,4% wartości energii; szacowane koszty utrzymania takiej sumy zabezpieczeń finansowych wyniosły ok. 0,02-0,03% wartości energii; jednostkowe uśrednione koszty transakcyjne i rozliczeniowe poniesione przez uczestników na rzecz giełdy i izby rozliczeniowej wyniosły ok. 0,04% wartości energii. Jak widać z powyższych danych, łączny uśredniony koszt poniesiony przez uczestnika giełdowego terminowego rynku energii elektrycznej w wysokości ok. 0,07% wartości zakupionej energii jest pomijalny i jednocześnie wielokrotnie niższy niż marża handlowa największych uczestników rynku. Na podobnych poziomach powinny kształtować się koszty transakcji giełdowych w odniesieniu do uczestników tworzącego się rynku gazu w Polsce. Koszty te będą miały marginalny wpływ na rentowność podmiotów działających na rynku gazu w Polsce.

			niespełna 7,7% za pośrednictwem giełdy. Wynika to z faktu zdominowania rynku gazu przez kilku dużych graczy i krótkiego, zaledwie 3-letniego okresu funkcjonowania giełdowego rynku gazu." **Należy jednak uwzględniać w trakcie formowania hurtowego wtórnego rynku gazu ziemnego w Polsce znane wady kontraktów bilateralnych na rynku OTC:** • Brak transparentności tego segmentu rynku (informacje o cenach i wolumenach zawartych transakcji są znane tylko dla stron kontraktu). • Możliwość wykorzystywania siły rynkowej przez największych graczy i osiąganie przez nich nieuzasadnionych korzyści finansowych kosztem odbiorców gazu, niewspółmiernie większych niż koszty zawierania i zabezpieczania transakcji giełdowych. • Możliwość nierównego traktowania uczestników rynku gazu (dostęp do gazu na dyskryminacyjnych warunkach). Wymagania sformułowane i przyjęte w dyrektywie UE REMiT zobowiązują uczestników rynku do zapewnienia pełnej przejrzystości i jawności operacji finansowych tak na rynku OTC jak i na rynku giełdowym.	
17.	**[Zwalnianie przez PGNiG mocy wyjścia]** **Pkt 4.9**. Zwolnienie mocy wyjścia (str. 19)	*„W przypadku, jeżeli odbiorca wypowie PGNiG umowę sprzedaży gazu lub zmniejszy wolumen zamawianego gazu, w konsekwencji zakupu gazu od innego dostawcy, który nabył gaz w ramach aukcji PUG, PGNiG zwolni całość lub część (proporcjonalną do redukcji zamówienia) zarezerwowanych mocy wyjścia w punkcie odbioru gazu, na którym przyłączony jest dany klient."*	**<u>Propozycja zapisu:</u>** ----------	Istnieje obawa uczestników rynków przed powstaniem braku przepustowości (mocy wyjścia) w punkcie odbioru gazu, zarezerwowanej dla gazu zakontraktowanego przez dostawcę końcowego w umowie bilateralnej z PGNiG, jeżeli dostawca końcowy kupi gaz na giełdzie. **Niezbędne jest określenie mechanizmu zwalniania przez PGNiG przepustowości (mocy wyjścia) w punkcie odbioru gazu, zarezerwowaną dla gazu zakontraktowanego przez dostawcę końcowego w umowie bilateralnej, jeżeli dostawca końcowy kupi gaz na giełdzie towarowej**
18.	**[Umowy bilateralne (kompleksowe) PGNiG z odbiorcami końcowymi]**	----------	----------	**<u>Uwaga bez propozycji zapisu:</u>** Zgodnie z zapisami „Rekomendacji dla Programu Uwalniania Gazu Ziemnego w Polsce" Prezesa URE (str. 11): ***„Inne założenia niezbędne do skutecznego przeprowadzenia PUG*** *1). PGNiG zapewni iż wszyscy zaopatrywani przez niego odbiorcy końcowi będą mieli możliwość zmiany sprzedawcy w ciągu miesiąca od wypowiedzenia umowy, bez ponoszenia jakichkolwiek kosztów umownych …" (….)* celowe jest podanie do wiadomości uczestników rynku informacji, jakie będzie stanowisko PGNiG wobec umów bilateralnych, po uruchomieniu rynku giełdowego i decyzji Prezesa URE o zwolnieniu z taryfy. Dla procesu liberalizacji rynku gazu niezbędne jest

				oddzielenie działalności związanej z obrotem gazem od działalności związanej z przesyłem (lub dystrybucją) gazu oraz renegocjacje dotychczasowych umów bilateralnych. Niezbędne jest rozdzielenie obecnie obowiązujących wśród uczestników rynku gazu umów bilateralnych kompleksowych na dwie odrębne umowy: umowę sprzedaży gazu i umowę przesyłu (lub dystrybucji gazu), wraz z odejściem od klauzul dostaw długoterminowych, skróceniem okresu wypowiedzenia umów, rezygnacją z zapisów dotyczących powiązania umowy z konkretnym punktem dostawy i skorygowanie dotychczasowych umów dostawy tak, aby zostały pozbawione klauzuli o brak zgody dostawcy na odsprzedaż gazu (gdyby takie występowały); Celowe jest uzyskanie przez uczestników rynki informacji, w szczególności: • czy przed otwarciem aukcji PGNiG będzie renegocjował umowy dostawy gazu, • czy zaoferowany i sprzedany na giełdzie gaz zmniejszy zobowiązania umowne PGNiG wobec odbiorców, • czy wolumen gazu potencjalnie zakupiony przez odbiorcę na giełdzie, zmniejszy jego zobowiązanie wobec PGNiG, • jakie będzie podejście PGNiG do ceny gazu w dotychczasowych umowach bilateralnych po wydaniu przez Prezesa URE decyzji w trybie art. 49 prawa energetycznego o zwolnieniu z taryfy.

Warszawa, 13 marca 2012 r.